

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : ข้อสัญญาจำกัดสิทธิในสัญญาระหว่างห้างสรรพสินค้ากับลูกค้า:
ศึกษาสภาพบังคับตามพระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า

พ.ศ. 2542

ชื่อผู้เขียน : นางทิพาภรณ์ รุจิอนุรักษ์

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2547

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

1. รองศาสตราจารย์ ดร. กัลยา ตันศิริ

ประธานกรรมการ

2. ศาสตราจารย์ (พิเศษ) สุชาติ ธรรมาพิทักษ์กุล

การทำสัญญาในอดีตนั้น เกิดจากเจตนาที่คู่สัญญาดกลงยินยอมโดยความสมัครใจ ไม่ถูกบังคับและมีเสรีภาพอย่างสมบูรณ์ในอันที่จะกำหนด ชนิด แบบ เนื้อหา ตามความประสงค์และมีอิสระในการทำนิติกรรมโดยที่รัฐจะเข้าแทรกแซงในวงจำกัด สัญญาที่เกิดขึ้นโดยความสมัครใจแล้วย่อมมีผลผูกพันคู่สัญญาโดยปราศจากการแทรกแซงตามหลักเสรีภาพในการทำสัญญาและเคารพหลักแห่งความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา

ปัจจุบันความเสมอภาคในการตกลงเนื้อหาสัญญาร่วมกันไม่มีเช่นในอดีต สัญญาถูกกำหนดโดยคู่สัญญาฝ่ายที่มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่า อันเป็นการบิดเบือนหลักเสรีภาพและหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาของคู่สัญญา

ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่า ข้อสัญญาจำกัดสิทธิในสัญญา หรือข้อกำหนด หรือข้อตกลงใด ๆ ระหว่างห้างสรรพสินค้ากับลูกค้า มีผลและบังคับอย่างไรตามหลักประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกรณีที่เป็นการกระทำระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจต่อผู้ประกอบการธุรกิจ มีผลอย่างไรตามพระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมทางการค้าหรือไม่ เน้นที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพบังคับตาม

กฎหมายนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรา 29 และศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศว่า การกำหนดลักษณะเช่นนี้มีผลเป็นอย่างไร

ผลการศึกษาตามสภาพปัญหา ปรากฏว่าการวางข้อสัญญาจำกัดสิทธิ การตกลงใด ๆ โดยฝ่ายที่มีอำนาจต่อรองที่เหนือกว่าในทางเศรษฐกิจ หากไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและคู่สัญญาอีกฝ่ายยอมรับแล้ว (1) ข้อสัญญาที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้นมีผลผูกพันคู่สัญญาและบังคับได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (2) จากการศึกษาตามพระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ข้อสัญญาจำกัดสิทธิ หรือข้อกำหนด หรือข้อตกลงใด ๆ เข้าลักษณะความผิดตามมาตรา 29 เป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมในทางการค้า ส่วนการบังคับต้องใช้หลักเหตุผล (Rule of Reason) มาพิสูจน์เจตนาที่แท้จริง ว่า ทำให้ผู้ประกอบการอื่นได้รับความเสียหาย เป็นการทำลาย ขัดขวาง กีดกัน หรือจำกัด การประกอบธุรกิจ หรือเพื่อให้ผู้ประกอบการ หรือต้องล้มเลิกการประกอบธุรกิจ หรือไม่

กล่าวโดยสรุปพระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 นี้ เป็นเรื่องใหม่สำหรับ ประเทศไทย ซึ่งยังไม่มีกรณีคดีตัวอย่างที่จะประกอบการวินิจฉัย ในการบังคับใช้กฎหมาย จำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องกำหนดมาตรการและวงรอบของกฎหมายให้ชัดเจน เพื่อที่จะ กำกับดูแลให้การแข่งขันทางการค้ามีความเสรีและเป็นธรรมกับผู้ประกอบกิจการ ให้สอดคล้องเจตนารมณ์ของกฎหมาย ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรกำหนดนิยามการประพฤตินี้เป็นธรรมให้ชัดเจน
2. ในการตกลงใด ๆ ระหว่างคู่สัญญาเพื่อป้องกันการละเมิดและการประพฤตินี้ไม่เป็นธรรม ควรมีการตกลงกันล่วงหน้าโดยให้จดทะเบียนข้อสัญญาหรือข้อตกลงไว้
3. คณะกรรมการแข่งขันทางการค้า ควรที่จะตั้งทีมเพื่อศึกษาวิจัย เกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการค้าปลีกสรรพสินค้า หรือค้าปลีกอื่นๆ อย่างละเอียด เพื่อที่จะเข้าใจถ่องแท้ก่อน
4. ควรบัญญัติกฎหมายให้ฝ่ายผู้เสียหายมีสิทธิร้องทุกข์ นำคดีขึ้นสู่ศาลเองได้
5. การพิจารณาตามหลักเหตุผล นอกจากจะพิจารณาถึงเจตนาที่แท้จริง หรือความประสงค์ว่าหากมีเจตนาเพียงเพื่อจัดระเบียบทางการค้าแล้ว ต้องพิจารณาถึงระดับแห่งผลกระทบที่มีผลต่อการค้าด้วย
6. ควรเสนอและผ่านร่างพระราชบัญญัติค้าปลีก เพื่อจะได้มีกฎหมายที่ควบคุม ธุรกิจนี้ให้ชัดเจน ให้สอดคล้องกับบทบัญญัติ ของพระราชบัญญัติแข่งขันทางการค้า

ABSTRACT

TE 160646

Thesis Title : Restrictive Clause in Contracts between Department Stores
and Suppliers: A Case Studies of Enforcement Measures
under the Trade Competition Act B.E. 2542

Student's Name : Mrs. Tipaporn Rujianuruk

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2004

Advisory Committee:

1. Assoc. Prof. Dr. Kalaya Tansiri Chairperson
2. Prof. (Special) Dr. Suchad Dhunmapitacgul

In the past, a contract was concluded when both parties, without any force voluntarily agreed its terms and conditions. And had absolute freedom to specify the scope of the types, forms, and conditions of the contract. Such agreement then bound the parties without any intervention, in accordance with the principle of the freedom of the contract and respect of the principle of the autonomy of the will.

At present, the equality jointly concluding the terms of the Contract no longer exists. Contracts are often stipulated the party that has stronger economic and bargaining power. This practices distorts the principle of the freedom of the contract and the principle of the autonomy of the will..

The objective of the author is to study restrictive clauses, requirements, terms and conditions in contracts between department stores and suppliers,

together with their effects with respect to the Civil and Commercial Code and the Competition Act B.E. 2542.

The study questions that if those stipulations involve actions between two business operators, can they be considered fair, and whether this issue runs counter to the Competition Law. The study focuses on the present enforcement conditions of this law, particularly, Article 29, and on case studies in which local and overseas legal environments are compared.

The result of the study indicates that:

1) Even if the contract is issued in accordance with the wishes of the party that has more bargaining power, the Civil and Commercial law considers it a binding contract as long as its terms and conditions do not cause social unrest or run counter to social ethics of the public, and the other party can accept them, and

2) Setting restrictive clauses or requirements or terms and conditions as stipulated in Article 29 can be considered unfair trade practice. Enforcement of fair trade practice requires rules of the law to prove the real intention to restrict competition, to cause damage and losses, and to obstruct the business operation of the other party. Such actions may force the other party out of business. In deliberating this issue in relation to Article 29, one has to consider legal, economic, sociopolitical aspects as well as the methods and features of the business enterprise in question.

In summary, it can be said that the Competition Act of B.E. 2542 is still modern to the Thais. Therefore, there is no case that can serve as an example for legal consideration. To enforce this law, the authorities really need to

establish measures and to clearly define the scope of law. If they can do this, they will be able to enforce the law to ensure free and fair competition among business operators, which is the objective of this law.

Hence, the author would like to make the following suggestions:

1) The authorities should establish a clear definition for ethical business practice;

2) To prevent unethical actions and the contract party from breaching the agreement, both sides should agree to register their agreement;

3) The Business Competition Committee should set up a team to conduct research and study in detail about operation methods and business procedures of department stores and other types of retailers;

4) The authorities should enact a law that enables the party that suffers loss or damage to file a legal appeal to seek compensation in the court of law without first having to wait for the ruling from the Business Competition Committee;

5) The rule of law must take into account the real intention or objective of the party in question whether it is to establish business discipline, and the effect of such intention or objective on the business, and

6. The authorities should pass the proposed bill on retailing so that the country has a specific law to govern this type of business in accordance with the competition law.